

MÁLGAGN HJÁ
SOSIALISTISKUM
UNGMANNAFELAGI

Ungdómur og frítíð

Við tí vaksandi leiklutinum, ið frítíðin hevur fingið í okkara samfelag, er áhugin fyri frítíðini hjá ungdominum eisini vaksin. Privatir hava givið ungdominum fleiri og fleiri tilboð á næstan øllum okjum og hava á hendan hátt eisini fingið vald at stýra tørvinum hjá ungdominum. Taparín í hesum hevur verið ungdomsarbæið, har ungdomurin sjálvur ókeypis skipar fyri og stendur við ábyrgdini. Soleiðis fær ein snarad frítíðaráhuganum burtur frá teimum tiltøkum, har ungdomurin tjakast, luttekur og fær meiningar, til frítíðartilboð, har ein bert kann sita og taka ímóti, og sum als ikki hava til endamáls at kunna tey ungu um samfelagið, og fáa tey sjálvi at taka støðu. Frítíðartilboðini eru blivin til vørur, ið ein kann keypa og selja. Á henda hátt fær ídnaðurin møguleika fyri at stýra, hvørji tilboð ungdomurin skal fáa, og hvat innihald skal liggja í hesum. Úrslitið gerst, at vit fáa ta hugsan, at í frítíðini skulu vit undirhaldast, ikki tjakast, kritisera ella sjálvi skapa nakad.

Í mun til hesi tilboð hava tilboðini hjá tí almenna verið ógvuliga fá. Tey, ið eru komin, hava eisini verið tey so nevndu »íkkí farligu«, tey eru politisk og hugsjónarliga uttanvaltað. Peningurin hjá skattgjaldarunum skal ikki brúkast til tilíkt, sjálvut um hesi tiltøk, ið fáa tey ungu við, eru ein treyt fyri, at samfelagið framvegis skal mennast.

SU hevur ta hugsan, at kjarnin í frítíðarpolitikkinum mótvegis ungdominum, eigur at byggja á, at ungdomurin aktivt og sjálvboðin er við. Og skulu tilboðini fevna um eitt so fjølbroytt tilfar sum gjørligt. Tann hugsjónarliga kreppan, samfelagið er komið í, verður bert vunnin á, um ungmannafolegini koma í háseti aftur og fáa góðan figgarligan stuðul.

Eyðólv

Ungdómur er framtíðin

Tann 31. januar skipaði Føroya Javnaðarflokkur fyri eini stevnu í Havn. Vit prenta her brot úr røðuni, ið Eyðólv Dimon formaður í SU helt.

Ungdomskriminalitetur er eitt sjúkueyðkenni fyri okkara samfelag. Tað eru ikki tey ungu, ið hava skuldina av at harðskapur, innbrot og tilíkt er blivin ein fastur táttur hjá okkum.

Vánaligar sosialar umstøður, ringur uppvøkstur og eitt ótíðarhóskandi frítíðarumhvørvi hava eina stóra ábyrgd. Útbúgvingarmynstrið, harðskapur í lættisoppatilfari sum videofilmum, bløðum o.ø. eru eisini ein týðandi táttur. Videomentanin tykist í dag at vera høvuðsávbjóðingin, ið ungdomurin hevur, og má ásanast, at hetta er ógvuliga óheppið. Fyrirmyndin her er aloftast ein maður, ið er harður, sterkur og uttan kenslur. At tey ungu klára at liva upp til hetta, fáa tey best visa við harðskapi móti øðrum.

Kann ein vera ein »enari«, ið ger seg inn á onnur og sleppir snikkaleysur burtur úr tí aftur, er ein at rokna sum ein hetja í hesum samfelag. Hetta er tann ideeli ungdomurin sæð út frá einum borgarligum sjónarmiði. Eingin her inni man ivast, hvønn hesi fara at velja.

Øll hava vit egoismuna í háseti, tá vit verða fødd og er javnaður og brøðralag kenslur, ið vit skulu útvikla, og sum vit bert útvikla í einum góðum, tryggum umhvørvi.

Tryggleikin hjá teim ungu, og kanska serliga børnunum, er ikki nógvur. Tey eru einsamøll mesta partin av degnum, meðan foreldrin eru til arbeiðis. Í dag finnst alt ov fá tilboð til tey, og myndin av ungum, ið hanga á einum

gøtuhorni ella í eini »grillbar« rennur fram fyri ein. Hetta ger seg kanska mest galdandi á teimum størru plássunum.

Orsøkinar stava íkkí frá ungdominum

Eg vil gera vart við, at orsøkin til ungdomstrupulleikarnar ikki stavar frá ungdominum sjálvum, men av manglum og feilum í okkara samfelag.

Hetta viðkemur ikki bert teimum, ið hava trupulleikar, men hetta hongur saman við framtíðini í okkara samfelag. Her mugu meiningsbroytingar fara fram, um vit ikki skulu geva samfelagnum alt ov stór og varandi mein. Ein góður ungdoms-

politikkur er nær knýttur at eini langtíðarætlan fyri einum betri samfelag. Tí eigur ungdomspolitikkurin eisini at eiga eina plasering nógvar ovargitari á listanum hjá okkara politikarum.

Gerið skúlan til ein heildagsskúla

Eitt, ið hevði loyst nógvar trupulleikar var, um skúlar blivu brúktir meir aftan á á skúlatíð. Skúlatíðin kundi blivið longd til eisini at umfata frítíðarheim og at næmingarnir vóru í skúla frá 8-17. Hetta hevði havt onkrar broytingar við sær, viðvikjandi innrættan og starvsetan í fólkaskúlanum. Næmingarnir høvdu gjørt lektiurnar í skúlan-

um við tí stuðli, ið har kundi verið boðin. Eisini kundi staðið næmingunum í boði at lært eitt hvørt handaligt: smíðstova, tilvinningsstova og aðrar serstovur eru til taks. Um kvøldið kundu so partar av skúlanum verið nýttir til ungdomshús, skóthús, hús til hornorkestur o.ø.

Ungdomurin er ein iløga

Besta samfelagsiløgan er iløgan í ungdomin. Hvussu umráðandi tað er, siggja vit best við at hyggja at londunum uttan um okkum. Tak t.d. Danmark, har verður tosað um ungdomin frá 80'unum sum »den tabte generation« og teimum kunnu danir ikki hjálpa á rættkjøl. Men nú mugu vit fara at hugsa um ungdomin í 90'unum, so tey ikki koma í somu støðu. Hetta má ikki henda í Føroyum. Vit mugu minnast til, at peningur sum fer til ungdomin, er ein iløga, ið kemur at lona seg fleiri ferðir.

Í 1983 kom ein nýggj frítíðarlóg. Henda var gjørd, sum so mangar aðrar út frá tí dansku. Fólkaflokkurin var ímóti, at vit fingi hesa lóg, tí fingi teir í hana, at ein reglugerð skuldi gerast, og tí virkar eingin frítíðarlóg fyri ungmannafoleg. Men nú frættist, at reglugerðin kemur í nærmastu framtíð. Vit biða í spenningi.